

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

19. juuni 2014*

Eelotsusetaotlus — ELTL artikkel 45 — Direktiiv 2004/38/EÜ — Artikkel 7 — Mõiste „töötaja” — Liidu kodanik, kes loobus ajutiselt töötamast rasedusaegsete ja sünnitusjärgsete kehalise koormuse piirangute tõttu

Kohtuasjas C-507/12,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Supreme Court of the United Kingdomi (Ühendkuningriik) 31. oktoobri 2012. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 8. novembril 2012, menetluses

Jessy Saint Prix

versus

Secretary of State for Work and Pensions,

menetluses osales:

AIRE Centre,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano (ettekandja), kohtunikud A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger ja S. Rodin,

kohtujurist: N. Wahl,

kohtusekretär: üksuse juhataja M.-A. Gaudissart,

arvestades kirjalikus menetluses ja 14. novembri 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke seisukohti, mille esitasid:

- J. Saint Prix, esindaja: R. Drabble, QC, keda volitas *solicitor* M. Spencer,
- AIRE Centre, esindajad: J. Stratford, QC ja *barrister* M. Moriarty, keda volitas *solicitor* D. Das,
- Ühendkuningriigi valitsus, esindajad: V. Kaye ja A. Robinson, keda abistasid *barrister* B. Kennely ja *barrister* J. Coppel,
- Poola valitsus, esindajad: B. Majczyna ja M. Szpunar,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

— Euroopa Komisjon, esindajad: C. Tufvesson, J. Enegren ja M. Wilderspin,
— Autorité de surveillance AELE, esindajad: X. Lewis, M. Moustakali ja C. Howdle,
olles 12. detsembri 2013. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada mõistet „töötaja” ELTL artikli 45 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, lk 77; ELT eriväljaanne 05/05, lk 46), artikli 7 tähenduses.
- 2 Taotlus on esitatud J. Saint Prix ja Secretary of State for Work and Pensions (edaspidi „Secretary of State”) vahelises kohtuvaidluses selle üle, et viimane keeldus talle määramast toimetulekutoetust.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 2004/38 põhjendustes 2–4 ja 31 on märgitud:
 - „(2) Isikute vaba liikumine on üks põhivabadusi siseturul, mis hõlmab sisepiirideta ala, mille ulatuses tagatakse vabadus vastavalt [EÜ] asutamislepingu sätetele.
 - (3) Kui liikmesriikide kodanikud kasutavad oma vaba liikumise ja elamise õigust, peaks nende põhistaatuseks olema liidu kodakondsus. Seepärast on oluline kodifitseerida ja üle vaadata olemasolevad ühenduse dokumendid, milles käsitletakse eraldi töötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid, samuti õpilasi ja muid mittetöötavaid isikuid, et lihtsustada ja tugevdada kõikide liidu kodanike vaba liikumise ja elamise õigust.
 - (4) Et parandada seda kategooriapõhist lähenemisviisi vaba liikumise ja elamise õigusele ning hõlbustada selle õiguse rakendamist, on vaja ühtset õigusakti, millega muudetakse nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määrust (EMÜ) nr 1612/68 töötajate liikumisvabaduse kohta ühenduse piires [EÜT L 257, lk 2; muudetud nõukogu 27. juuli 1992. aasta määrusega (EMÜ) nr 2434/92 (ELT L 245, lk 1)] ja tunnistatakse kehtetuks järgmised aktid: nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta direktiiv 68/360/EMÜ liikmesriikide töötajate ja nende perekondade liikumis- ja elamispiirangute kaotamise kohta ühenduse piires [EÜT L 257, lk 13], nõukogu 21. mai 1973. aasta direktiiv 73/148/EMÜ liikmesriikide kodanikele seoses asutamise ja teenuste osutamisega seatavate liikumis- ja elamispiirangute kaotamise kohta ühenduse piires [EÜT L 172, lk 14], nõukogu 28. juuni 1990. aasta direktiiv 90/364/EMÜ elukoha õiguse kohta [EÜT L 180, lk 26], nõukogu 28. juuni 1990. aasta direktiiv 90/365/EMÜ kutsetegevuse lõpetanud töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate elukoha õiguse kohta [EÜT L 180, lk 28] ja nõukogu 29. oktoobri 1993. aasta direktiiv 93/96/EMÜ õpilaste elamisõiguse kohta [EÜT L 317, lk 59].

[...]

(31) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja -vabadusi ning järgitakse iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Kooskõlas hartas sisalduva diskrimineerimiskeeluga peaksid liikmesriigid käesolevat direktiivi rakendama diskrimineerimata käesoleva direktiivi alusel soodustatud isikuid soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu.”

4 Direktiivi 2004/38 artikli 1 punktis a on sätestatud:

„Käesoleva direktiiviga sätestatakse:

a) tingimused, mis reguleerivad liikmesriikide territooriumil vaba liikumise ja elamise õiguse kasutamist liidu kodanike ja nende pereliikmete poolt;”

5 Direktiivi artikli 7 „Üle kolmekuuline elamisõigus” lõigetes 1 ja 3 on sätestatud:

„1. Kõikidel liidu kodanikel on õigus elada teise liikmesriigi territooriumil kauem kui kolm kuud, kui:

a) nad tegutsevad vastuvõttas liikmesriigis töötajate või füüsilisest isikust ettevõtjatena [...]

[...].

3. Lõike 1 punkti a kohaldamisel säilitab liidu kodanik, kes ei ole enam töötaja või füüsilisest isikust ettevõtja, töötaja või füüsilisest isikust ettevõtja staatuse, kui ta:

a) ei saa haiguse või õnnetuse tagajärjel ajutiselt töötada;

b) on võetud nõuetekohaselt arvele töötuna endast sõltumatutel põhjustel pärast seda, kui ta on töötanud üle ühe aasta, ja on registreeritud asjaomases tööhõiveametis tööotsijaks;

c) on võetud nõuetekohaselt arvele töötuna endast sõltumatutel põhjustel pärast seda, kui ta on lõpetanud alla aastase tähtajalise töölepingu või jäänud töötuks endast sõltumatutel põhjustel esimese kaheteistkümne kuu jooksul, ja on tööotsijana registreeritud asjaomases tööhõiveametis. Sellisel juhul säilitatakse töötaja staatus vähemalt kuueks kuuks;

d) osaleb tööalasel koolitusel. Kui töötaja ei ole töötu endast sõltumatutel põhjustel, nõuab tema töötaja staatuse säilitamine, et koolitus oleks seotud eelmise tööga.”

6 Sama direktiivi artikli 16 lõiked 1 ja 3 sätestavad:

„1. Liidu kodanikud, kes on elanud vastuvõttas liikmesriigis seaduslikult ja pidevalt viis järjestikust aastat, saavad seal alalise elamisõiguse. [...]

[...]

3. Elamisperioodi pidevust ei mõjuta ajutine eemalviibimine, mis ei ületa kuut kuud aastas, või pikemaajaline eemalviibimine seoses kohustusliku ajateenistusega või üks eemalviibimine maksimaalselt kaheteistkümne järjestikuse kuu jooksul olulistel põhjustel, näiteks rasedus ja sünnitus, raske haigus, õpingud või tööalane koolitus või lähetus mõnda teise liikmesriiki või kolmandasse riiki.”

Ühendkuningriigi õigus

- 7 Toimetulekutoetusi reguleerivad 1992. aasta sotsiaalkindlustusmaksete ja -hüvitiste seadus (Social Security Contributions and Benefits Act 1992) ja 1987. aasta toimetulekutoetuse üldeeskirjad (Income Support (General) Regulations 1987).
- 8 Toimetulekutoetus on majanduslikust olukorrast sõltuv toetus, mida makstakse eri kategooriasse kuuluvatele isikutele, kelle hulka kuuluvad nimetatud eeskirjade artikli 4ZA, koosmõjus nende eeskirjade lisa IB punkti 14 alapunktiga b, alusel naised, kes on või on „olnud [rasedad], kuid ainult ajavahemikul alates sellest, kui [nende] eeldatava sünnituskuupäevani on jäänud üksteist nädalat, kuni 15 nädala möödumiseni raseduse lõppemise kuupäevast”.
- 9 Nimetatud toetuse saamine eeldab 1992. aasta sotsiaalkindlustusmaksete ja -hüvitiste seaduse artikli 124 lõike 1 punkti b kohaselt, et toetuse saaja sissetulek ei ületa määratud „kohaldatavat summat”. Kui selleks summaks on määratud null, siis sellisel juhul mingit toetust ei anta.
- 10 Ühendkuningriigi 1987. aasta toimetulekutoetuse üldeeskirjade lisa 7 punktis 17 on sätestatud, et „välismaalt pärit isikule” määratud summaks on null.
- 11 Nimetatud eeskirjade artikli 21AA lõikes 1 on määratletud mõiste „välismaalt pärit isik” kui „taotleja, kelle alaline elukoht ei ole Ühendkuningriigis [...]”.
- 12 Nimetatud eeskirjade artikli 21AA lõike 2 kohaselt eeldatakse, et toimetulekutoetust taotlev isik elab alaliselt Ühendkuningriigis, kui tal on selles liikmesriigis elamisõigus.
- 13 Samade eeskirjade artikli 21AA lõikes 4 on sätestatud:
- „Taotleja ei ole välismaalt pärit isik, kui ta on:
- a) direktiivi [2004/38] tähenduses töötaja;
 - b) sellesama direktiivi tähenduses füüsilisest isikust ettevõtja;
 - c) isik, kes säilitab punktis a või b nimetatud staatuse sama direktiivi artikli 7 lõike 3 kohaselt;
 - d) punktis a, b või c viidatud isiku pereliige selle direktiivi artikli 2 tähenduses;
 - e) isik, kellel on selle direktiivi artikli 17 alusel õigus alaliselt elada Ühendkuningriigis.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 14 J. Saint Prix on Prantsusmaa kodanik, kes tuli Ühendkuningriiki 10. juulil 2006, kus ta töötas peamiselt õpetaja abina alates 1. septembrist 2006 kuni 1. augustini 2007. Seejärel registreerus ta bakalaureuseõppe järgsele pedagoogikakursusele University of Londonis, kus ta pidi õppima alates 17. septembrist 2007 kuni 27. juunini 2008.
- 15 Sel ajavahemikul jäi ta rasedaks ja eeldatav sünnituskuupäev oli 2. juuni 2008.
- 16 J. Saint Prix registreerus 22. jaanuaril 2008 töjõudu vahendavas agentuuris, lootes leida tööd mõnes keskkoolis, ja jättis University of Londonis kursuse alates 1. veebruarist 2008 pooleli. Kuna keskkoolides ei olnud töökohti saadaval, töötas ta ajutise töötajana lasteaedades. Peaaegu kuuenda

raseduskuu täitudes lahkus J. Saint Prix aga 12. märtsil 2008 sellelt töölt, kuna nõuetekohane lasteaialaste eest hoolitsemine oli muutunud talle liiga pingutavaks. Ta otsis mõne päeva rasedale sobivamat tööd, kuid edutult.

- 17 J. Saint Prix esitas 18. märtsil 2008, kui eeldatava sünnituskuupäevani oli jäänud 11 nädalat, taotluse toimetulekutoetuse saamiseks. Kuna Secretary of State jättis 4. mail 2008 tema taotluse rahuldamata, siis esitas ta kaebuse First-tier Tribunalile.
- 18 J. Saint Prix naasis tööle 21. augustil 2008, kolm kuud pärast oma lapse enneaegset sündi.
- 19 First-Tier Tribunal rahuldab ta kaebuse 4. septembri 2008. aasta otsusega. Upper Tribunal rahuldab aga 7. mail 2010 selle otsuse peale Secretary of State'i esitatud edasikaebuse. Kuna Court of Appeal jättis Upper Tribunali otsuse muutmata, esitas J. Saint Prix kaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtusse.
- 20 Viimati nimetatud kohtul on kahtlusi seoses küsimusega, kas rasedat naist, kes oma raseduse tõttu ajutiselt loobub töötamast, tuleb pidada „töötajaks” ERTL artiklis 45 sätestatud töötajate vaba liikumise ja direktiivi 2004/38 artikliga 7 antud õiguse riigis elada tähenduses.
- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib selles osas, et ERTL artiklis 45 ega nimetatud direktiivi artiklis 7 ei ole mõistet „töötaja” määratletud.
- 22 Seega asus nimetatud kohus sisuliselt seisukohale, et kuigi liidu seadusandjal oli sama direktiivi vastu võttes kavatus kodifitseerida olemasolevaid õigusnorme ja kohtupraktikat, ei soovinud ta siiski välistada „töötaja” mõiste edaspidist arengut olukordade puhul, millega selle direktiivi vastuvõtmise ajal ei olnud otseselt arvestatud. Seetõttu võiks Euroopa Kohus selliseid erilisi asjaolusid silmas pidades, mis on iseloomulikud rasedusele ja sünnitusjärgsele olukorrale, otsustada laiendada seda mõistet rasedatele naistele, kes katkestavad töötamise mõistlikuks ajaks.
- 23 Neil asjaoludel otsustas Supreme Court of the United Kingdom menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
 - „1. Kas „töötajale” direktiivi [2004/38] artikliga 7 antud elamisõigust tuleb tõlgendada nii, et see kohaldub üksnes nendele isikutele, 1) kellel on olemasolev töösuhe või 2) kes vähemalt teatud asjaoludel otsivad tööd või 3) kes kuuluvad [direktiivi] artikli 7 lõikes 3 ette nähtud staatuse säilimise tingimuste kohaldamisalasse, või tuleb [direktiivi artiklit 7] tõlgendada nii, et see ei välista selles tähenduses „töötaja” staatuse säilimist muudelgi isikutel?
 2. a) Kui vastus esimese küsimuse viimasele osale on jaatav, siis kas selle õiguse kohaldamisala laieneb ka naisele, kes põhjendatult loobub töötamast või tööd otsimast raseduse lõpuperioodi ja sünnitusjärgsete kehalise koormuse piirangute tõttu?
 - b) Kui vastus teisele küsimusele on jaatav, siis kas tal on õigus tugineda siseriiklikus õiguses ette nähtud määratlusele selle kohta, millal ta võib seda teha?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

- 24 Oma eelotsuse küsimustega, mida tuleb uurida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas liidu õigust ja täpsemalt ERTL artiklit 45 ja direktiivi 2004/38 artiklit 7 tuleb tõlgendada nii, et naisel, kes loobub töötamast või tööd otsimast raseduse lõpuperioodi ja sünnitusjärgsete kehalise koormuse piirangute tõttu, säilib „töötaja” staatus nimetatud artiklite tähenduses.

- 25 Esitatud küsimustele vastamiseks tuleb kõigepealt meenutada, et direktiivi põhjendustest 3 ja 4 nähtub, et selle direktiivi eesmärk on ületada kategooriapõhist ja killustatud lähenemisviisi liidu kodanike isiklikule põhiõigusele vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil, et hõlbustada selle õiguse kasutamist, töötades välja ühtse õigusakti, millega kodifitseeritakse ja vaadatakse üle sellest direktiivist varasemad liidu õigusaktid (vt selle kohta kohtuotsus Ziolkowski ja Szeja, C-424/10 ja C-425/10, EU:C:2011:866, punkt 37).
- 26 Seoses sellega ilmneb direktiivi 2004/38 artikli 1 punktist a, et direktiiviga soovitakse täpsustada samuti selle õiguse kasutamise tingimusi, mille hulka kuulub kauem kui kolm kuud riigis elamise puhul ka selle direktiivi artikli 7 lõike 1 punktis a sätestatud tingimus, mille kohaselt peavad liidu kodanikud olema selles liikmesriigis töötajad või füüsilisest isikust ettevõtjad (vt selle kohta kohtuotsus Brey, C-140/12, EU:C:2013:565, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 27 Direktiivi 2004/38 artikli 7 lõikes 3 on täpsustatud, et direktiivi artikli 7 lõike 1 punkti a kohaldamisel säilib liidu kodanikul, kes ei ole enam töötaja või füüsilisest isikust ettevõtja, siiski töötaja staatus sellistel erijuhtudel nagu juhul, kui ta ei saa haiguse või õnnetuse tagajärjel ajutiselt töötada; teatud juhtudel, kui ta on võetud nõuetekohaselt töötuna arvele endast sõltumatutel põhjustel, või veel juhul, kui ta kindlatel osaleb kutsealasel koolitusel.
- 28 Samas olgu sedastatud, et direktiivi 2004/38 artikli 7 lõige 3 ei käsitle otsesõnu sellise naise olukorda, kes on eriolukorras raseduse lõpuperioodi ja sünnitusjärgsete kehalise koormuse piirangute tõttu.
- 29 Selles osas olgu meenutatud, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb rasedust selgelt eristada haigusest selles mõttes, et rasedus ei ole kuidagi samastatav patoloogilise seisundiga (vt selle kohta kohtuotsus Webb, C-32/93, EU:C:1994:300, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 30 Järelikult ei saa J. Saint Prix olukorras naist, kes raseduse lõpuperioodi ja sünnitusjärgse olukorra tõttu ajutiselt loobub töötamast, pidada haiguse või õnnetuse tagajärjel ajutiselt töövõimetuks direktiivi 2004/38 artikli 7 lõike 3 punkti a tähenduses.
- 31 Samas ei tulene siiski direktiivi artiklist 7 tervikuna ega selle direktiivi muudest sätetest, et liidu kodanik, kes ei vasta nimetatud artiklis sätestatud tingimustele, jääb seetõttu sellistel juhtudel süstemaatiliselt ilma „töötaja” staatusest ELTL artikli 45 tähenduses.
- 32 Tegelikult ei saa kõnealuse direktiiviga taotletud varasemate liidu õigusaktide kodifitseerimine, mille eesmärk on hõlbustada liikmesriikide territooriumil vaba liikumise ja elamise õiguse kasutamist liidu kodanike poolt, iseenesest piirata „töötaja” mõiste ulatust EL toimimise lepingu tähenduses.
- 33 Selles osas olgu meenutatud, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on ELTL artiklis 45 sätestatud mõistel „töötaja” liidu õiguses iseseisev tähendus osas, milles see määratleb EL toimimise lepinguga ettenähtud põhivabaduse, ja seda tuleb tõlgendada laialt (vt selle kohta kohtuotsus N, C-46/12, EU:C:2013:97, punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 34 Seda arvesse võttes kinnitas Euroopa Kohus, et kõik liikmesriigi kodanikud, sõltumata nende elukohast ja kodakondsusest, kes kasutavad töötajate vaba liikumise õigust ja kes töötavad mõnes muus liikmesriigis kui elukohaliikmesriik, kuuluvad ELTL artikli 45 kohaldamisalasse (vt eelkõige kohtuotsused Ritter-Coulais, C-152/03, EU:C:2006:123, punkt 31, ja Hartmann, C-212/05, EU:C:2007:437, punkt 17).
- 35 Samuti täpsustas Euroopa Kohus, et ELTL artikli 45 kohaldamisel tuleb „töötajaks” pidada isikut, kes osutab teatava aja jooksul teisele isikule tema juhtimise all teenuseid, mille eest ta saab tasu. Kui töösuhe on lõppenud, lõpeb põhimõtteliselt ka isiku töötaja staatus, arvestades siiski ka sellega, et

ühelt poolt võib staatusel olla teatav mõju ka pärast töösuhte lõppu ning teiselt poolt, et realselt tööd otsivat isikut tuleb samuti pidada töötajaks (kohtuotsus *Caves Krier Frères*, C-379/11, EU:C:2012:798, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 36 Seetõttu tuleb käesolevast kohtuasjast lähtudes rõhutada, et liikmesriikide töötajate õigus vabalt liikuda eeldab liikmesriikide kodanike õigust vabalt liikuda teiste liikmesriikide territooriumil ja elada seal töö otsimise eesmärgil (vt eelkõige kohtuotsus *Antonissen*, C-292/89, EU:C:1991:80, punkt 13).
- 37 Järelikult ei sõltu ELTL artikli 45 kohane töötaja staatus ja sellest tulenevad õigused tingimata sellest, kas on olemas tegelik või jätkuv töösuhe (vt selle kohta kohtuotsus *Lair*, 39/86, EU:C:1988:322, punktid 31 ja 36).
- 38 Vastupidi Ühendkuningriigi valitsuse väidetele, ei saa neil kaalutlustel asuda seisukohale, et direktiivi 2004/38 artikli 7 lõige 3 sisaldab ammendava loetelu tingimustest, mille korral peab võõrtöölisel, kelle töösuhe on lõppenud, säilima kõnealune staatus.
- 39 Käesoleval juhul ilmneb eelotsusetaotlusest – ning põhikohtuasja poolte vahel ei ole selles küsimuses vaidlust – et J. Saint Prix töötas Ühendkuningriigi territooriumil enne kui ta vähem kui kolm kuud enne oma lapse sündi oma töökohast loobus raseduse lõpuperioodi ja sünnitusjärgsete kehalise koormuse piirangute tõttu. Ta ei lahkunud selle liikmesriigi territooriumilt ajavahemikul, kui ta oli katkestanud oma kutsetegevuse ja ta jätkas töötamist kolm kuud pärast oma lapse sündi.
- 40 Samas ei saa asjaolu, et kõnealused piirangud sunnivad naist töötamisest loobuma tema taastumiseks vajalikul ajavahemikul põhimõtteliselt takistada seda isikut käsitlemast „töötajana” ELTL artikli 45 tähenduses.
- 41 Nimelt ei tähenda asjaolu, et selline isik ei osale mõned kuud vahetult vastuvõtva riigi tööturul, et see isik oleks loobunud sel ajal tööturul tegutsemast, eeldusel et ta pärast sünnitust mõistliku ajavahemiku järel naaseb oma tööle või leiab muu töö (kohtuotsus *Orfanopoulos ja Oliveri*, C-482/01 ja C-493/01, EU:C:2004:262, punkt 50).
- 42 Asjaomane liikmesriigi kohus peab selle kindlaksmääramiseks, kas sünnitamise ja tööle naasmise vahelist ajavahemikku võib pidada mõistlikuks, arvesse võtma põhikohtuasjas esineva juhtumi konkreetseid asjaolusid ja liikmesriigi õigusnorme, mis reguleerivad sünnituspuhkuse pikkust, vastavalt nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiivi 92/85/EMÜ, rasedate, hiljuti sünnitanud ja rinnaga toitvate töötajate tööohutuse ja töötervishoiu parandamise meetmete kehtestamise kohta (EÜT L 348, lk 1; ELT eriväljaanne 05/02, lk 110), artiklile 8.
- 43 Käesoleva otsuse punktis 41 pakutud lahendus on kooskõlas ELTL artikli 45 eesmärgiga võimaldada töötajal teiste liikmesriikide territooriumil vabalt liikuda ja seal töötamise eesmärgil viibida (vt kohtuotsus *Uecker ja Jacquet*, C-64/96 ja C-65/96, EU:C:1997:285, punkt 21).
- 44 Nagu märgib Euroopa Komisjon, on liidu kodaniku vaba liikumise õigus pärsitud nimelt juhul, kui ta on rase vastuvõtvas riigis ja loobub selle asjaolu tõttu töötamast, isegi kui see kestab lühikest aega, ning sellega ta võib selles liikmesriigis kaotada töötaja staatuse.
- 45 Lisaks olgu meenutatud, et liidu õigus annab naistele erilise kaitse seoses emadusega. Selles osas tuleb rõhutada, et direktiivi 2004/38 artikli 16 lõige 3 näeb ette, et liidu kodanikel vastuvõtvas liikmesriigis alalise elamisõiguse saamiseks nõutava pidevalt viis järjestikust aastat elamise perioodi arvutamisel ei mõjuta elamisperioodi pidevust kuni 12-kuuline ajutine eemalviibimine, millel on olulised põhjused, näiteks rasedus ja sünnitus.

- 46 Olgugi et eemalviibimine sellisel olulisel põhjusel nagu rasedus või sünnitus ei mõjuta selle kaitse alusel vastuvõtvast liikmesriigis nimetatud õiguse saamiseks nõutava viis järjestikust aastat elamise perioodi pidevust, ei või raseduse lõpuperioodi ja sünnitusjärgse kehalise koormuse piirangud, mis sunnivad naist ajutiselt töötamisest loobuma, *a fortiori* kaasa tuua seda, et ta kaotab töötaja staatuse.
- 47 Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud eelotsuse küsimustele vastata, et ELTL artiklit 45 tuleb tõlgendada nii, et naisel, kes loobub töötamast või tööd otsimast raseduse lõpuperioodi ja sünnitusjärgsete kehalise koormuse piirangute tõttu, säilib „töötaja” staatus nimetatud artikli tähenduses, eeldusel et ta pärast oma lapse sündi mõistliku ajavahemiku järel naaseb oma tööle või leiab muu töö.

Kohtukulud

- 48 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

ELTL artiklit 45 tuleb tõlgendada nii, et naisel, kes loobub töötamast või tööd otsimast raseduse lõpuperioodi ja sünnitusjärgsete kehalise koormuse piirangute tõttu, säilib „töötaja” staatus nimetatud artikli tähenduses, eeldusel et ta pärast oma lapse sündi mõistliku ajavahemiku järel naaseb oma tööle või leiab muu töö.

Allkirjad